

Dějepis 8. ročník – práce 6. 4. – 8. 4.

Děti,

posílám zápis o sjednocení Německa. Opět příkládám fotky z mé učebnice, jsou tam další zajímavé informace, jiné než máme v učebnici.

Pokud Vám chybí kulturní vyžití, posílám ještě jeden odkaz na virtuální prohlídku Národního muzea v Praze. Vše je i s mluveným komentářem a interaktivními úkoly, takže se bude cítit jako v opravdovém muzeu. Výstavy jsou v muzeu různé, je jenom na Vás, kterou si vyberete.

Pokud nebudete něco chápat nebo budete mít nějaký dotaz, stačí napsat na mou emailová adresu.

Krásné Velikonoce!

L. Jelínková

PS: Ti, kteří neposlali fotku s opakováním, ji mohou ještě poslat. ☺

Informace k učivu:

Učebnice str. 108 – 109

Video k novému učivu:

<https://www.televizeznam.cz/video/slavedny/3-cervenec-den-bitvy-u-hradce-kralove-152667>

Výlet do muzea:

<https://exhibition.indihu.cz/view/vydej-se-do-panteonu/1/1>

Dějiny významných států v Evropě a ve světě

(2. pol. 19. stol. a začátek 20. století)

Sjednocovací procesy

- Sjednocení Německa bylo jednodušší, protože zde vládli pouze němečtí panovníci, italské území bylo rozděleno mezi několik evropských států.

Sjednocení Německa

- Nejsilnějším státem Německého spolku bylo Prusko, kterému se nelíbilo, že je v čele spolku Rakousko.
- Prusko čekalo na vyvolání války, protože věřilo, že Rakousko porazí.
- Vypukla prusko-rakouská válka → Rakušané poraženi u Hradce Králové.
- **Důsledky porážky: Rakousko odstoupilo z Německého spolku.**
- **OTTO VON BISMARCK (německý ministerský předseda a kancléř pruského krále) chtěl německé státy sjednotit pod Prusko, to se mu povedlo po PRUSKO-FRANCOUZSKÉ VÁLCE.**
- **1871- NĚMECKO SE SJEDNOTILO V NĚMECKÉM CÍSAŘSTVÍ, v čele s PRUSKÝM CÍSAŘEM VILÉMEM I.**

SJEDNOCENÍ NĚMECKA

Německý spolek
Německá
Německém spolku

Když v roce 1849 pruský král **Fridrich Vilém IV.** z rodu Hohenzollernů [hóhncolernů] odmítl císařskou korunu, na jistou dobu tím byly oddáleny snahy o sjednocení Německa (→ s. 76). Prusko zůstávalo stejně jako Rakousko dále soupeření o vůdčí postavení.

Otto von Bismarck

Nástupcem Fridricha Viléma IV. byl jeho bratr **Vilém I.** Hlavní postavou, která přispěla ke sjednocení Německa, byl ovšem pruský ministerský předseda **Otto von Bismarck** [fon bizmark] (→ Obr. 1). Když předstoupil před sněmovnu ve své funkci poprvé, hned dal jasně najevo své názory. Prohlásil: „Velké otázky doby se nerozhodují řečmi a vůlí většiny, to byla chyba roku 1848 a 1849, nýbrž rozhodují se železem a krví.“ Sjednocení Německa, označované jako „**sjednocení železem a krví**“, se tak odehrálo během tří vojenských kampaní.

Válka s Dánskem a s Rakouskem

Nejprve došlo roku 1864 k **válce s Dánskem**, v níž Prusko společně s Rakouskem obsadily sporná území Šlesvicko a Holštýnsko, které připojily k Německému spolku. Následné spory o správu těchto území vedly k válečnému střetu mezi bývalými spojenci Pruskem a Rakouskem. Dobře vycvičené, organizované a vyzbrojené pruské vojsko mělo od počátku převahu. Navíc se Rakousko současně octilo ve válce s Itálií, která se stala spojencem Pruska. Bismarck také zajistil neutralitu Francie dohodou s císařem Napoleonem III. **Rozhodující bitva prusko-rakouské války se odehrála 3. července 1866 u Hradce Králové** (→ Obr. 3). **Prusové zvítězili**, a tak se jim otevřela cesta na Prahu, kterou obsadili bez boje, a na Vídeň. Bismarck ovšem zastavil další postup pruských vojsk, nechtěl Rakousko zničit, naopak s ním počítal jako s budoucím spojencem. V rámci mírových smluv došlo k **rozpuštění Německého spolku** a Prusko získalo další území. Byl **vytvořen Severoněmecký spolek v čele s Pruskem**, který sdružoval státy severně od Mohanu (→ Obr. 4). Rakousko navíc, ačkoli na jihu porazilo italské vojsko, muselo Itálii postoupit Benátsko. V důsledku této války **Rakousko navždy ztratilo vliv na německý a severoitalský prostor**. Další důsledky měla válka pro rakouské dějiny, jak se dozvíte v dalších kapitolách (→ s. 92).

Obr. 3 – Bitva u Hradce Králové

Největší bitva, která se kdy odehrála na českém území, rozhodla o výsledku celé prusko-rakouské války. **U Hradce Králové**, v okolí říčky Bystřice, **vrchu Chlum a obce Sadová** se střetly početně zhruba vyrovnané armády Pruska a Rakouska. Na každé straně bojovalo asi 200 000 vojáků. Rakousko mělo převahu v technické kvalitě dělostřelectva, ovšem pruské jednotky byly vyzbrojeny modernějším typem pušek, které umožňovaly při nabíjení zezadu rychlejší palbu. Této skutečnosti dokázali Prusové využít a přizpůsobili jí svůj způsob boje.

- Popiš, jak skončil pokus o sjednocení Německa v roce 1848.
- Zopakuj si, co víš o Německém spolku.

Obr. 1 – Otto von Bismarck

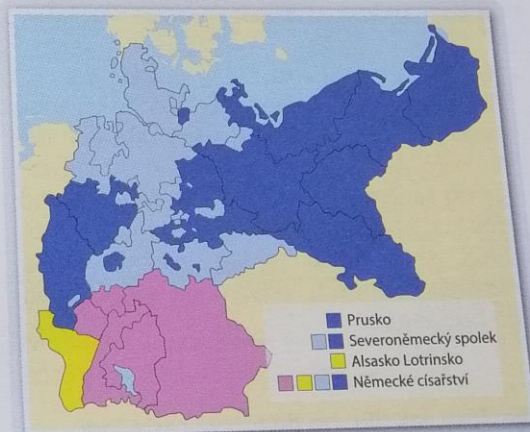
Tento německý konzervativní politik usiloval od svého nástupu o vojenského posílení Pruska a **sjednocení Německa pod pruskou vládou**. To bylo ovšem možné jen na úkor Rakouska, které bylo předsednickou zemí Německého spolku. Ačkoli byl Bismarck původně zejména veřejným míněním kritizován pro své nevybíravé metody, po porážce Rakouska v roce 1866 byl naopak oslavován jako historický veličan.

neutralita = postavení státu, který se neúčastní války mezi jinými státy
rejdař = majitel lodi, která výdělečně provozuje námořní plavbu (obchodní loď, dopravní loď)

Obr. 2 – Pruská helma

Obr. 4 – Prusko, Severoněmecký spolek, Německé císařství

Po porážce Rakouska u Hradce Králové Prusko získalo Hannoversko, Šlesvicko, Holštýnsko, Nasavsko a město Frankfurt, a tak propojilo své državy na západě a na východě. Byl vytvořen Severoněmecký spolek a k němu byly po porážce Francie připojeny Alasko a Lotrinsko jako válečná kořist. Německé císařství vyhlášené v roce 1871 zahrnovalo **22 monarchií, 3 svobodná města a říšské území Alsasko-Lotrinsko**.

Obr. 5 – Zrcadlový sál ve Versailles
Během obléhání Paříže sídlilo ve Versailles nejvyšší pruské velení, proto zde došlo k vyhlášení Německého císařství.

Obr. 7 – Parník Deutschland [dojčland]
Tato loď získala celkem čtyřikrát takzvanou Modrou stuhu, cenu pro loď, která v daném roce nejrychleji přeplula trasu z Evropy do Ameriky (v roce 1904 to Deutschland dokázal za 5 dní, 11 hodin, 54 minut). V roce 1908 již němečtí rejdaři vlastnili druhé největší obchodní loďstvo na světě, hned po britském.

Zjisti, jak dlouho dnes trvá cesta lodí z Evropy do Ameriky.

Uved' příklady výrobků, které produkuje elektrotechnický a chemický průmysl.

Zjisti, zda se v místě bitvy u Hradce Králové nachází památník či muzeum věnované této bitvě.

l. Gombrich – *Stručné dějiny pro mladé čtenáře*

Válka s Francií

Výměnou za svou neutralitu v předchozí prusko-rakouské válce měla Francie podle dohody obdržet území na levém břehu Rýna. K tomu ovšem nedošlo. Navíc nastal rozpor mezi Francií a Pruskem v souvislosti s nástupnictvím na španělský trůn, který měl obsadit příbuzný pruského krále. Bismarckovi se podařilo **postavit Francii do role útočníka**, vyvolal tak vlnu německého vlastenectví a Prusko si získalo podporu ostatních německých států. **Sjednocená německá armáda** měla od počátku války jasnou převahu, což se potvrdilo obklíčením poloviny francouzské armády u Met a porážkou druhé poloviny u **Sedanu**, kde byl dokonce zajat Napoleon III. Skončilo tak druhé francouzské císařství. V lednu 1871 bylo v **Zrcadlovém sále ve Versailles vyhlášeno Německé císařství v čele s císařem Vilémem I.** (→ Obr. 5). Francie musela podepsat mírovou smlouvu, jejíž součástí byla ztráta Alsaska-Lotrinska a válečné náhrady ve výši pěti miliard franků.

Německé císařství

Nově vzniklé císařství bylo **spolkovým státem**, v jeho čele stál císař, přičemž výkonnou moc měl **říšský kancléř**, jímž se stal Otto von Bismarck. Nástupcem Viléma I. byl jeho vnuk **Vilém II.** (→ Obr. 6). Nově vzniklé Německé císařství s bezmála padesáti miliony obyvatel zažilo značný **hospodářský rozmach**, dostihlo Velkou Británii a na přelomu století patřilo k průmyslově nejvyspělejším státům světa (→ Obr. 7). Přispělo k tomu mimo jiné rychlé a efektivní **využití uhelných zdrojů, těžba železné rudy, výroba oceli** (dvojnásobná oproti britské) a rozmach **strojírenství, elektrotechnického a chemického průmyslu**. Zároveň se Německo také zapojilo do snahy o získání zámořských držav – kolonií (→ s. 96) – a hospodářsky začalo pronikat do Osmanské říše a do Číny.

Obr. 6 – Ruský car Mikuláš II. (vlevo) a německý císař Vilém II. (vpravo)

Evropské panovnické rody byly na konci 19. století již provázány mnoha příbuzenskými svazky. Například anglický král Jiří V. a císař Vilém II. měli společnou babičku, která byla rovněž babičkou manželky cara Mikuláše II. Matky Jiřího V. a Mikuláše II. byly sestry. Pruský král, německý císař a ruský car tak byli bratrance.

- Zjisti, jak se jmenovala babička Viléma II.

Sjednocení Německa, jehož hlavní postavou byl Otto von Bismarck, proběhlo v několika fázích. Po prusko-rakouské válce, která byla rozhodnuta v roce 1866 bitvou u Hradce Králové, byl založen Severoněmecký spolek ve kterém získalo hlavní slovo Prusko. Později došlo k válce mezi německými státy a Francií. Po porážce Francie bylo v lednu 1871 vyhlášeno Německé císařství. To se brzy zařadilo mezi světové velmoci.

1. Vysvětli, jakou politiku zastával Otto von Bismarck.
2. Popiš, jak došlo k potlačení rakouského vlivu v Německém spolku.
3. Zhodnoť důsledky sjednocování Německa z pohledu Pruska, Rakouska a Francie.
4. Vytvoř schéma, do kterého zaznamenáš nejdůležitější okolnosti ved ke sjednocení Německa.
5. Popiš, jak se rozvíjelo hospodářství Německého císařství na konci 19. století.